

การรักษาเสถียรภาพสินค้าเกษตร
และรายได้เกษตรกร :
ข้าว

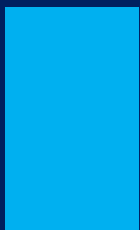
การรักษาเสถียรภาพสินค้าเกษตรและรายได้เกษตรกร : ข้าว

สถานการณ์ข้าวไทย

สถานการณ์การผลิตข้าว รอบที่ 1 ปี 2559/60

หน่วย: ล้านตันข้าวเปลือก

22.89

เป้าหมายการผลิต

25.60

ผลผลิตข้าว

+ 2.71

2. ผลผลิตออกมา
ในช่วง พ.ย.-ธ.ค.

3. ต้นทุนการผลิตสูง/
ผลผลิตต่อไร่ต่ำ

1. ผลผลิตเกิน
เป้าหมายการผลิต
2.71 ลดขป.
(1.76 ลดขส.)

4. คุณภาพ
ไม่ได้มาตรฐาน

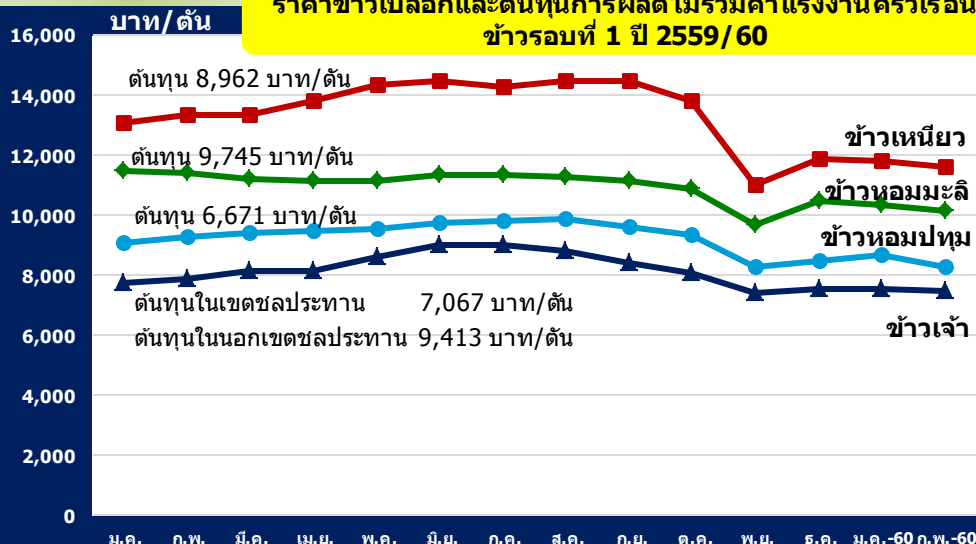
ปัญหา

ผลกระทบ

- ❖ ราคาข้าวเปลือกตกต่ำ ช่วงต้นฤดู
- ❖ ชาวนายากจน มีหนี้สิน

หน่วย:บาท/ตัน

ราคาข้าวเปลือกและต้นทุนการผลิตไม่รวมค่าแรงงานครัวเรือน ข้าวรอบที่ 1 ปี 2559/60

ชนิด	ต้นทุน	ราคาขาย	กำไร	กำไรที่ควรได้	กำไรที่ยังขาด
1	2	3	4=3-2	5	6=5-4
ข้าวหอมมะลิ	9,745	10,081	336	2,925	2,589
ข้าวหอมปทุม	6,671	8,388	1,717	1,339	-
ข้าวเจ้า ในเขตชลประทาน	7,067	7,559	492	1,413	921
ข้าวเจ้า นอกเขตชลประทาน	9,413	7,559	-1,854	1,887	3,741
ข้าวเหนียว	8,962	11,677	2,715	1,798	-

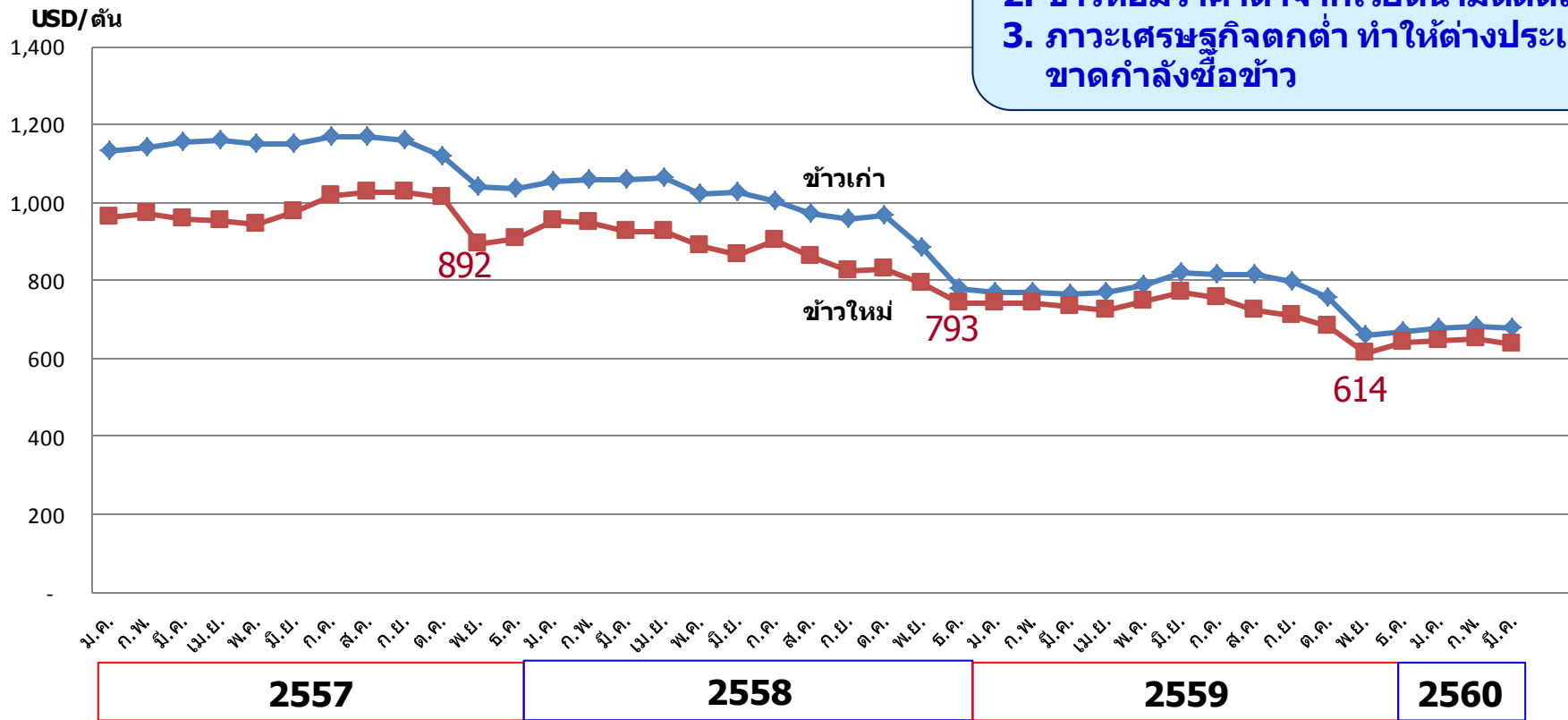
หมายเหตุ: เป็นต้นทุนการผลิตไม่รวมค่าแรงงานครัวเรือน
กำไรที่ควรได้ ข้าวหอมมะลิ 30% ข้าวปทุมธานี ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว 20%

การรักษาเสถียรภาพสินค้าเกษตรและรายได้เกษตรกร : ข้าว

ราคาข้าวส่งออก F.O.B. ข้าวหอมมะลิ 100% ชั้น 2

- ราคาส่งออกลดลงต่อเนื่องตั้งแต่ปลายปี 2557
- ราคาส่งออกลดต่ำลงมาก พ.ย. 59

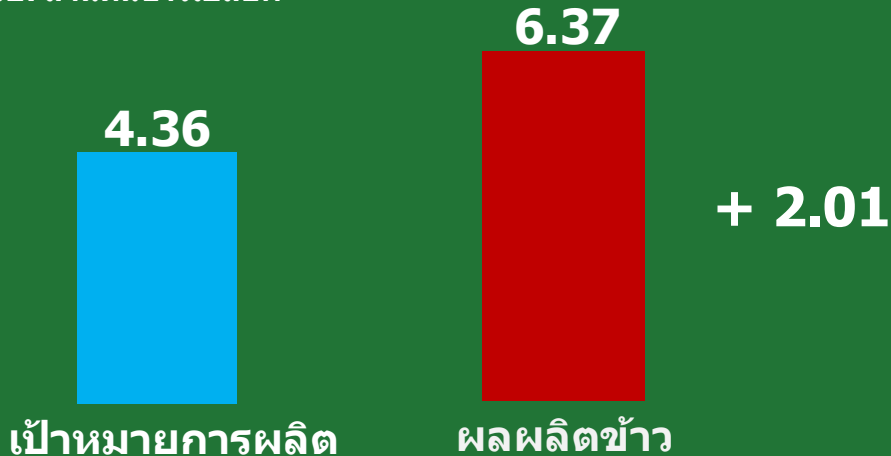
- สาเหตุ**
1. โครงการรับจำนำข้าวเปลือก
 2. ข้าวหอมราคาต่ำจากเวียดนามติดตลาด
 3. ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้ต่างประเทศขาดกำลังซื้อข้าว

การรักษาเสถียรภาพสินค้าเกษตรและรายได้เกษตรกร : ข้าว

สถานการณ์การผลิตข้าว รอบ 2 ปี 2559/60

หน่วย: ล้านตันข้าวเปลือก

ปัญหา

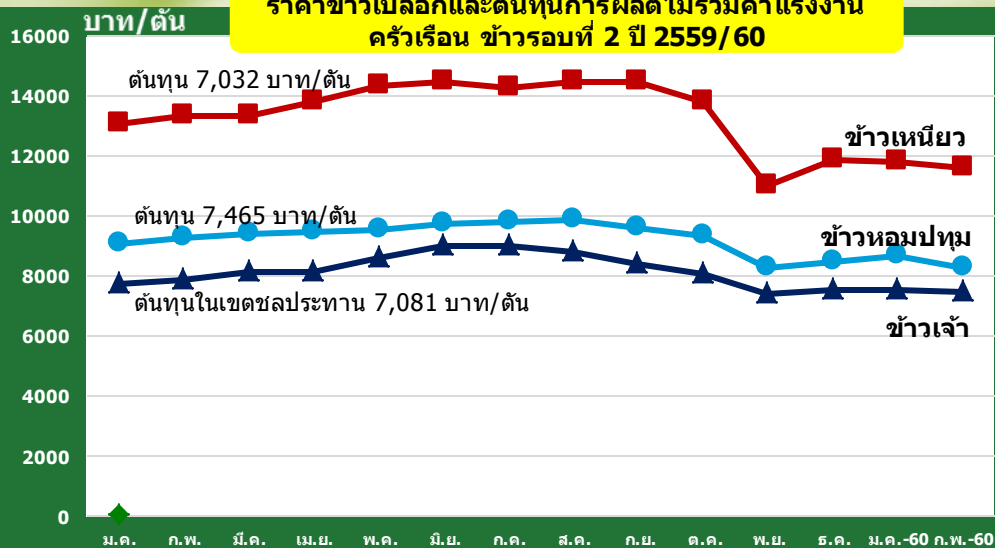
ผลผลิตเกินเป้าหมายการผลิต
2.01 ล้านตันข้าวเปลือก
(1.31 ล้านตันข้าวสาร)

ผลกระทบ

❖ กดดันราคาข้าวเปลือก

ราคาข้าวเปลือกและต้นทุนการผลิตไม่รวมค่าแรงงาน
ครัวเรือน ข้าวรอบที่ 2 ปี 2559/60

หน่วย:บาท/ตัน

ชนิด	ต้นทุน	ราคาขาย	กำไร	กำไรที่ควรได้	กำไรที่ยังขาด
1	2	3	4=3-2	5	6=5-4
ข้าวหอมปทุม	7,465	8,000	535	1,495	960
ข้าวเจ้า ในเขตชลประทาน	7,081	7,300	219	1,419	1,200
ข้าวเหนียว	7,032	11,000	3,968	1,408	-

หมายเหตุ: เป็นต้นทุนการผลิตไม่รวมค่าแรงงานครัวเรือน
กำไรที่ควรได้ คิดที่ 20%
ราคาขายคาดการณ์ ช่วง มี.ค.-เม.ย. 60

การรักษาเสถียรภาพสินค้าเกษตรและรายได้เกษตรกร : ข้าว

การแก้ไขปัญหาระยะสั้น ข้าวรอบที่ 2 ปี 2559/60

ปัญหา

ผลผลิตเกินเป้าหมาย
2.01 ล้านตันข้าวเปลือก
ทำให้ชาวนาอาจจะขาย
ข้าวเปลือกเจ้าได้ราคาต่ำกว่า
7,300 บาท/ตัน

ผลกระทบ

รายได้ชาวนาลดลง

แก้ไข

1. ดึง supply ออกจากตลาด
2 ลต.ขป.ในช่วง มี.ค.-พ.ค. (พณ.)
- ชดเชยดอกเบี้ย 3 %
ให้ผู้ประกอบการค้าข้าวในการ
เก็บสต็อก
- จัดตลาดนัดข้าวเปลือกช่วง
ผลผลิตออกมาก
งบประมาณรวม 150 ล้านบาท
(มีรองรับแล้ว)

2. รักษาคุณภาพข้าว (พณ.)
ประสานสมาคมโรงสีจัดโรงสีเข้าไป
ช่วยรับซื้อและอบลดความชื้นข้าว
ช่วงต้นฤดูฝน 1 ล้านตันข้าวเปลือก
ในพื้นที่ที่มีโรงสีน้อยไม่เพียงพอ

3. เร่งขยายตลาดข้าวต่างประเทศ (พณ.)
- ตลาดเดิม และตลาดใหม่
เช่น ศรีลังกา บังคลาเทศ แอฟริกา(ข้าวหนึ่ง)
- G to G
เช่น จีน ฟิลิปปินส์

การรักษาเสถียรภาพสินค้าเกษตรและรายได้เกษตรกร : ข้าว

แผนการผลิตและตลาดข้าวครบวงจร

5 ช่วงการตลาดต่างประเทศ

- จัดหาและเชื่อมโยงตลาดต่างประเทศ
- เจริญตลาดต่างประเทศ (G-G)
- รักษาตลาดเดิม เพิ่มตลาดใหม่
- ส่งเสริมภาพลักษณ์และประชาสัมพันธ์
- สร้างการรับรู้และขยายตลาดข้าวเฉพาะ

4 ช่วงการตลาดภายในประเทศ

- มาตรการชะลอผลผลิตออกสู่ตลาด
- เชื่อมโยงตลาด และตลาด Online
- ตลาดกลางซื้อขายข้าวเปลือก และข้าวสาร
- สร้างความเป็นธรรมทางการค้า
- ส่งเสริมการบริโภคข้าว
- พัฒนาตลาดสินค้าข้าวที่มีศักยภาพในการสร้างมูลค่าเพิ่ม (ข้าวอินทรีย์ ข้าวGI ข้าวสี)
- ส่งเสริมการต่อยอดผลิตภัณฑ์ และพัฒนาสินค้าแปรรูป

ตลาดนำการผลิต

1 ช่วงกำหนดอุปสงค์-อุปทาน

- กำหนดอุปสงค์ข้าว
- กำหนดอุปทานข้าว

2 ช่วงการผลิต

- กำหนดพื้นที่เป้าหมายการส่งเสริมการปลูกข้าว
- ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว
- จัดการปัจจัยการผลิต
- ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ดิน น้ำ
- เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวในพื้นที่เหมาะสม
- ปรับพื้นที่นาเพื่อความมั่นคงทางอาชีพการเกษตร
- ลดรอบการปลูกข้าวเพื่อปลูกพืชหมุนเวียน
- ประกันภัยพืชผล
- พัฒนาชาวนา
- สินเชื่อและลดดอกเบี้ยเพื่อการเพาะปลูก

3 ช่วงเก็บเกี่ยวและหลังเก็บเกี่ยว

- บริหารจัดการเครื่องจักรกลการเกษตร
- เพิ่มประสิทธิภาพและมาตรฐานโรงสี
- พัฒนาส่งเสริมการผลิตข้าวคุณภาพ Q ครบวงจรเพื่อมูลค่าเพิ่ม

การรักษาเสถียรภาพสินค้าเกษตรและรายได้เกษตรกร : ข้าว

การแก้ไขปัญหาระยะกลาง ปี 2560-2564

1. ดำเนินงานตามแผนการผลิตและตลาดข้าวครบวงจรอย่างต่อเนื่อง(กค./พณ./กษ./มท.)

2. บูรณาการมาตรการช่วยเหลือชาวนาไม่ให้ซ้ำซ้อนและขัดแย้งกัน (กค./พณ./กษ.)

3. ขยายการทำนาแบบแปลงใหญ่ให้มากขึ้น (กษ.)

ผลการส่งเสริมการทำนาแปลงใหญ่
ปี 2559/60 รอบ 1

ชนิดข้าว	ต้นทุน (บาท/ตัน)			ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)		
	ก่อน	หลัง	ร้อยละ	ก่อน	หลัง	ร้อยละ
ข้าวหอมมะลิ	7,775	5,558	- 28	435	486	+12
ข้าวเหนียว	8,983	7,045	- 21	416	483	+16
ข้าวเจ้า/ปทุมธานี 1	5,535	4,106	- 25	761	857	+13

แปลงใหญ่เกณฑ์ใหม่ (อย่างน้อย 30 ราย และ 300 ไร่)

	ปี 60	ปี 61	ปี 62	ปี 63	ปี 64
จำนวนแปลงรวม	1,175	2,350	4,700	9,400	18,800
พื้นที่รวม (ล้านไร่)	1.750	2.925	5.275	9.975	19.375
จำนวนแปลงที่เพิ่มขึ้น	750	1,175	2,350	4,700	9,400
พื้นที่ที่เพิ่มขึ้น (ล้านไร่)	0.75	1.175	2.350	4.700	9.400
งบประมาณ (ล้านบาท)	626.01	1,917.13	3,686.81	6,615.18	13,790.39
งบประมาณรวม (ล้านบาท)	26,635.51				

สนับสนุน

เป้าหมาย 18,800 แปลง พื้นที่ 19.375 ล้านไร่

- เมล็ดพันธุ์คุณภาพดี
- ปรับระดับพื้นที่นา (Land leveling)
- บริการเครื่องจักรกลการเกษตร
- ถ่ายทอดความรู้การผลิตข้าวคุณภาพ
- ตรวจรับรองมาตรฐาน GAP
- เชื่อมโยงการตลาด
- ผู้จัดการแปลงมืออาชีพ

การรักษาเสถียรภาพสินค้าเกษตรและรายได้เกษตรกร : ข้าว

การแก้ไขปัญหาหาระยะกลาง ปี 2560-2564 (ต่อ)

4. ปรับเปลี่ยนเป็นแปลงข้าวอินทรีย์ (กษ.)

เป้าหมาย 1 ล้านไร่ ต่อเนื่อง 5 ปี งบประมาณรวม 9,697 ล้านบาท

สนับสนุน
(งบดำเนินงาน 697 ล้านบาท)

- เมล็ดพันธุ์คุณภาพดี
- เชื่อมโยงการตลาด
- ตรวจสอบรองมาตรฐานอินทรีย์
- ถ่ายทอดความรู้การผลิตข้าวอินทรีย์

เงินอุดหนุนการผลิตอินทรีย์ 1 ล้านไร่
ไร่ละ 9,000 บาท (แบ่งจ่าย 3 ปี) รวมเป็นเงิน 9,000 ล้านบาท
ปีที่ 1 ผ่านการตรวจคุณสมบัติ 2,000 บาท/ไร่
ปีที่ 2 ผ่านเป็นระยะปรับเปลี่ยน 3,000 บาท/ไร่
ปีที่ 3 ผ่านการรับรองมาตรฐานอินทรีย์ 4,000 บาท/ไร่

รายการ		ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564
พื้นที่รวม 1 ล้านไร่	300,000 ไร่					
	300,000 ไร่					
	400,000 ไร่					
งบประมาณ (ล้านบาท)		689	1,649	3,139	2,540	1,680

ตรวจสอบคุณสมบัติ

ปรับเปลี่ยน

รับรองมาตรฐานอินทรีย์

การรักษาเสถียรภาพสินค้าเกษตรและรายได้เกษตรกร : ข้าว

การแก้ไขปัญหาระยะยาว ปี 2560-2579

1. ดำเนินการแผนการผลิตและตลาดข้าวครบวงจรอย่างต่อเนื่อง (กค./พณ./กษ./มท.)
2. ขยายการทำนาแบบแปลงใหญ่ให้มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง (กษ.)
3. ปรับเปลี่ยนเป็นแปลงข้าวอินทรีย์ให้มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง (กษ.)
4. เชื่อมโยงตลาดกับการผลิตล่วงหน้า (กษ./พณ.)
5. ยกระดับมาตรฐานคุณภาพข้าว (กษ.)
6. ลดรอบปลูกข้าวรอบ 2 (กษ.)
7. ดึง Supply ส่วนเกินออกในช่วงผลผลิตออกมาก (กษ./พณ./กค.)
8. ผลักดันการใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการแปรรูปข้าว (กษ./พณ./วท.)
9. พัฒนาระบบ E-Agriculture (กษ./ดท.)

การรักษาเสถียรภาพสินค้าเกษตรและรายได้เกษตรกร : ข้าว

หากดำเนินการแล้ว
ราคาข้าวยังต่ำกว่าราคาที่เหมาะสม รัฐบาลอาจจะต้อง
กำหนดมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร ซึ่งในขั้นต้นต้อง
เตรียมงบประมาณ ดังนี้

1. รอบที่ 2 ปี 2559/60 เป็นเงิน 5,500 ล้านบาท

2. รอบที่ 1 ปี 2560/61 เป็นเงิน 45,000 ล้านบาท

ข้าวหอมมะลิ กำหนดเป็น 30% ของต้นทุนการผลิต

ข้าวหอมปทุม ข้าวเจ้า และข้าวเหนียว กำหนดเป็น 20% ของต้นทุนการผลิต